

**Rapportage onderzoek uitvoering amendementen
inzake programma 4 van de Voorjaarsnota 2008**

uitgebracht aan
de gemeente Den Helder
te Den Helder

**Rapportage onderzoek uitvoering amendementen 5.30/5.34
inzake programma 4 van de Voorjaarsnota 2008**

uitgebracht aan
de gemeente Den Helder
te Den Helder

28 april 2009.

Inhoudsopgave

1. Situatieschets en onderzoeksopzet	3
2. Het “Helderse model”	6
3. Het “Helderse model”, Fase B	9
3.1. Overeenkomsten, voorzieningen en geldstromen	9
3.2. Samenwerking in de keten en gebruik van de voorzieningen	11
3.3. Rechtmatigheid en doelmatigheid van fase B van het “Helderse model”	12
4. Samenvatting van de bevindingen en beslispunten	14
4.1. Samenvatting van de bevindingen	14
4.2. Beslispunten	15

1. Situatieschets en onderzoeksopzet

In de raadsvergadering van 23 juni 2008 hebben de fracties in de gemeenteraad van uw gemeente het voorstel tot het vaststellen van de Voorjaarsnota 2008 (agendapunt 5) unaniem geamendeerd op het programma 4 (Zorg en Welzijn), meer specifiek de voorgenomen bezuiniging op het Projectencentrum ROC.

Het projectencentrum was onderdeel van het inmiddels failliete Triton. Eind 2006 is een doorstart gemaakt en is dit centrum ondergebracht bij het ROC. Uw gemeente bekostigt een groot deel van de exploitatiekosten het projectencentrum uit het Werkdeel van de Wet Werk en Bijstand (WWB). Bij de voorbereiding en behandeling van de Voorjaarsnota 2008 heeft uw gemeente uitgesproken de samenwerking met het ROC te willen voortzetten.

De raadsfracties zijn unaniem van mening dat "het projectencentrum een basisvoorziening is waar in de gemeentelijke begroting rekening mee dient gehouden, met dien verstande dat een onderzoek naar de efficiency nodig is en dat prestatieafspraken worden gemaakt die recht doen aan de aard van de doelgroep".

Amendementen van de fracties KiesKees.nl, CDA, D66, VVD en van de PvdA werden ter vergadering ineengeschoven tot één amendement en unaniem aangenomen. U heeft ons gevraagd een voorstel te maken voor ondersteuning door middel van een onderzoek bij het uitvoeren van deze amendementen.

De integrale tekst (exclusief toelichting) van de samengevoegde amendementen is als volgt:

- 1. Bij het opstellen van de begroting rekening te houden met het projectencentrum als basisvoorziening, zodat deze voortgezet kan worden en de in de voorjaarsnota voorgestelde ombuiging te niet te doen;*
- 2. Een onderzoek naar efficiency in de keten in te stellen, een en ander uit te werken in prestatieafspraken, die recht doen aan de aard van de doelgroep:*
  - 2.1 Het is een onderzoek naar de werking van de keten (zie structuurschema "Helders Model") en de rol van de relevante partners w.o. WIZ, CRI, MC, Projectencentrum en overige partijen;*
  - 2.2 De regievoering moet geheel duidelijk en overzichtelijk zijn, zowel die van de gemeente Den Helder als die van de relevante ketenpartners;*
  - 2.3 Doel van het onderzoek is om eventuele overlappingsen tussen de samenwerkende ketenpartners weg te halen en synergetische voordelen te behalen door een verbetering van de onderlinge afstemming;*
  - 2.4 Het onderzoek moet leiden tot een optimalisering van de keten waarvan de essentie is een sluitende en efficiënte aanpak en waarbij het voor ieder van de partners helder is wat zijn of haar functie is met betrekking tot de onderscheiden doelgroepen.*
- 3. De voorjaarsnota 2008 met inachtneming van het bovenstaande en de onderstaande amendementen vast te stellen.*

Om te voldoen aan de in de amendementen gestelde onderzoeksvraag hebben wij de volgende onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd:

1. Onderzoek door middel van deskstudy en interviews naar de huidige inrichting en werking van de keten (Helders Model) binnen de gemeente Den Helder. Aandachtspunten hierbij zijn de regievoering en mogelijke overlappingsen tussen de samenwerkende ketenpartners en mogelijk synergetische voordelen. Bij onze deskstudy betrekken wij de uitkomsten van reeds verricht gemeentelijk en landelijk onderzoek. De uitkomsten van de deskstudy zijn de basis voor te houden interviews met de diverse partners in de keten. Het onderzoek richt zich op de volgende partijen in de keten:

SUWI partijen	Verdeling verantwoordelijkheden	Onderzoeksmethode
Ministerie SZW	Rijksbeleid, regelgeving	Deskstudy
Raad voor Werk en Inkomen	Advies en overleg (art. 17 SUWI)	
Inspectie Werk en Inkomen	Toezicht uitvoering (art. 37 SUWI)	
Centrum voor Werk en Inkomen (CWI)	Verzamelen gegevens uitkeringsaanvragen, Registratie en bemiddeling werkzoekenden (art. 21 SUWI)	
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)	Arbeidsinschakeling (art. 30 SUWI)	
Gemeente	Inkomensvoorziening, arbeidsinschakeling en participatie	Interviews
Private partijen	Uitvoering re-integratie (activering naar werk en maatschappelijke participatie), bij de volgende ketenpartners: Het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) Het ROC (Projectencentrum) De Oranjerie Stichting Herstelling Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer	

Op grond van de door ons gerapporteerde bevindingen uit ons onderzoek werkt de gemeente vervolgens een en ander uit in prestatieafspraken.

2. Het vaststellen op welke wijze de bekostiging van het projectencentrum kan worden opgenomen in de begroting van uw gemeente, rekening houdend met de relevante wet- en regelgeving. In dit verband gaan wij na of de in 2007 toegepaste methodiek toereikend is en aansluit op wet- en regelgeving. Wij voeren hiertoe onder meer ook onderzoek ter plaatse uit bij het ROC op de projectadministratie en stellen vast of voortzetting van de financiering uit het Werkdeel voortgezet kan worden, of dat binnen de gemeentelijke begroting een andere dekking gevonden dient te worden.

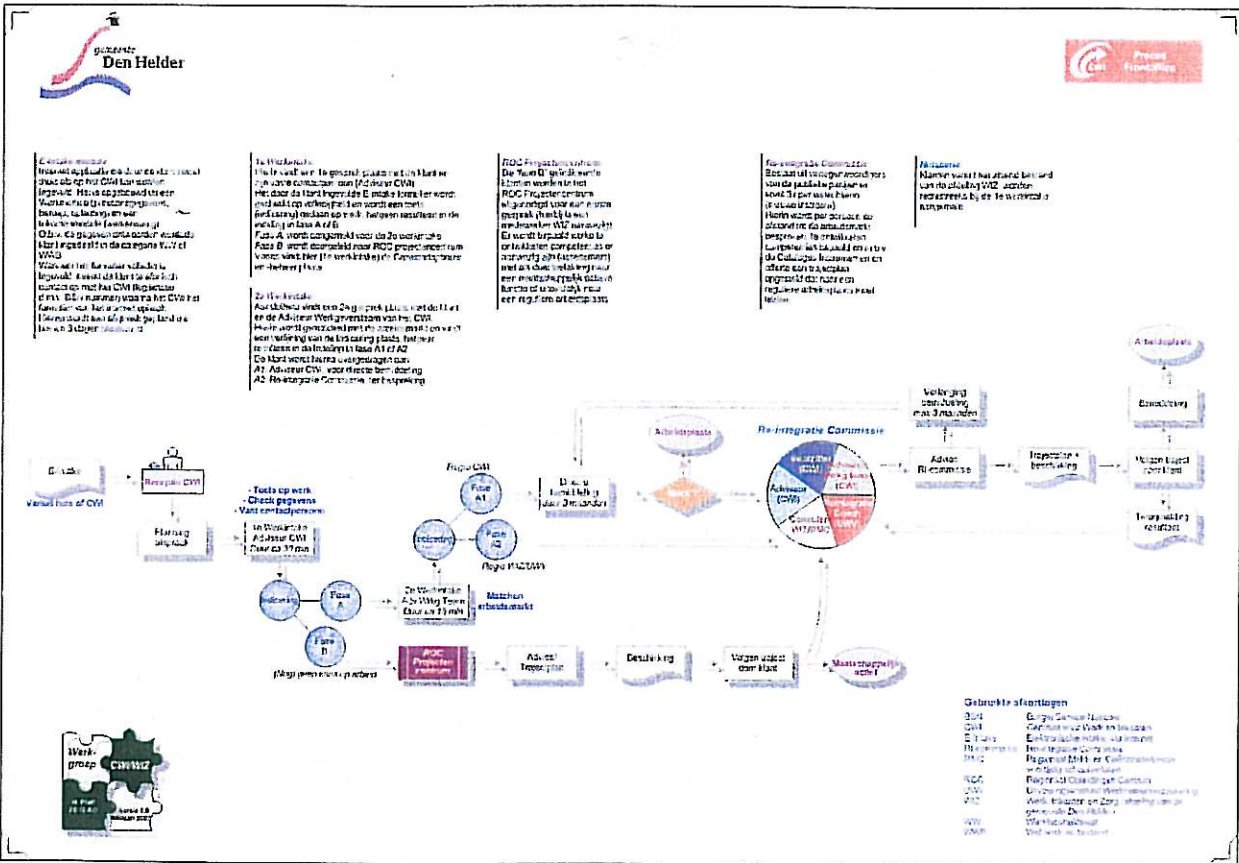
3. Wij stellen een concept rapport van bevindingen op dat wij met u bespreken. Na deze bespreking en eventueel aanpassing maken wij het rapport definitief.

Wij hebben de opdracht uitgevoerd en rapporteren over de uitkomsten in overeenstemming met de Controle- en Overige Standaarden (COS) 4400 "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie" en de Verordening Gedragscode. Op het bestudeerde cijfermateriaal is géén accountantscontrole toegepast. Ook is géén beoordelingsopdracht uitgevoerd. Dit impliceert dat aan deze rapportage geen specifieke zekerheid kan worden ontleend omtrent de getrouwheid van het in dit rapport opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen daarop.

Volledigheidshalve wijzen wij er nog op dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een controle- of beoordelingsopdracht zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u mogelijk van belang zouden kunnen zijn geweest.

2. Het "Helderse model"

Op grond van beschikbare documentatie hebben wij een deskstudy uitgevoerd naar de opzet en werking van het "Helderse model". In de onderstaande afbeelding is een schematische weergave opgenomen van het "Helderse model" dat de afgelopen jaren is gehanteerd voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden.

Afbeelding 1: Het Helderse Model.

Zoals uit de weergave van het "Helderse model" blijkt wordt al vroeg in het proces een indicatie vastgesteld waarna cliënten in fase A of fase B terechtkomen. Centraal in het model staat, zeker voor fase A cliënten, de re-integratiecommissie. Voor fase B cliënten is de rol van de re-integratiecommissie meer volgend. De centrale coördinatie voor fase B cliënten ligt bij het projectcentrum. Het model is sterk gericht is op cliënten die nieuw instromen in de WWB, dit (preventie) is een bewuste keuze van de gemeente. Van de nieuwe instromers valt een relatief klein aantal cliënten in fase B.

De cijfers die in de navolgende tabel zijn opgenomen, zijn ontleend aan managementinformatie van de gemeente. Uit deze informatie blijkt dat het overschot dat op het inkomensdeel bestaat, terugloopt en dat zowel over 2007 als 2008 werd meer uitgegeven aan re-integratie dan voor dat jaar aan werkdeelbudget beschikbaar was.

Omschrijving	2007	2008
(cijfers * € 1.000)		
inkomensdeel		
budget	19.780	18.635
uitgaven -/- ontvangsten	18.531	17.875
resultaat	1.249	760
werkdeel		
budget	7.748	7.857
uitgaven	8.026	8.402
resultaat	-278	-545
overschot/meeneemregeling		
begin	3821	3.543
resultaat	-278	-545
eind	3.543	2.998

Tabel 2: Budgetuitputting 2008,
Bron: managementinformatie gemeente Den Helder

Uit cijfers van de gemeente met betrekking tot de ontwikkeling van het klantenbestand blijkt dat het aantal klanten al jaren daalt. Deze daling is in 2005 ingezet. De meest actueel beschikbare stand is 1.370 klanten per eind oktober 2008. De wenselijke reductie van het bestand is dus nog niet gerealiseerd. Op basis van door het afdelingsmanagement aangeleverde gegevens blijkt dat het fase B bestand bestaat uit 1.038 personen ("oud" fase 3 en 4, stand oktober 2008).

Van de in totaal 1.370 cliënten volgen er 344 (peildatum eind oktober 2008) een traject. Het aantal trajecten dat is ingezet voor fase B cliënten is 288. Van de fase B klanten zijn ongeveer 300 personen vrijgesteld van de arbeidsverplichting, deze personen worden gemiddeld 1 keer per jaar herbeoordeeld. De afdeling WIZ heeft recent nadere informatie verstrekt over het cliëntenbestand per eind oktober 2008. Een samenvatting is in de onderstaande tabel opgenomen.

Omschrijving	aantal klanten
Totaal aantal uitkeringen	1370
Af:	
Ontheffingen	328
Uitkering aanvullend op inkomsten	200
Uitkering aanvullend op WAO/WIA	50
	578
Te re-integreren klanten	792
Lopende trajecten overige partners	281
Lopende trajecten route B partners	63
Gesubsidieerde arbeid	121
	465
Niet op traject	327

Tabel 3: re-integratie klanten oktober 2008

In 2007 zijn alle fase 3 en 4 klanten beoordeeld, met iedereen is een gesprek gevoerd. Een samenvatting van de resultaten van deze bestandsanalyse voor fase 3 en 4 is ons verstrekt. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de aan ons verstrekte gegevens.

Omschrijving	fase 3	fase 4	totaal
Reeds in onderzoek	1		1
Ontheffingen tot 2008 en verder	13	48	61
Einde uitkeringen	29	7	36
Verblijf in inrichting	3	6	9
UWV verantwoordelijk voor re-integratie	31	21	52
In trajecten van de gemeente Den Helder	159	53	212
Aan het werk met deel uitkering	65	36	101
In behandeling (aanvr. Diagnose)	21	30	51
Cliënten tussen 57,5 en 60 jaar	13	97	110
Cliënten van 60 jaar en ouder	12	97	109
Te verwachten oproepen	168	305	473
Totaal aantal klanten 2007	515	700	1215

Tabel 4: Uitkomsten bestandsanalyse 2007

De klanten in de categorie “te verwachten oproepen” zijn destijds wel gezien, het verantwoordelijk management heeft ons aangegeven dat de resultaten daarvan in de klantdossiers te vinden zijn. Aan de hand van een dossieronderzoek is dit nader onderzocht. De uitkomst van het onderzoek is dat de relevante informatie op klantniveau beschikbaar is, de registratie van de gegevens behoeft echter verbetering. Overigens is nu een overeenkomst met het CWI gesloten om alle fase 3 en 4 klanten opnieuw op te roepen en te beoordelen.

Volgens het cliëntvolgsysteem van de gemeente zijn in oktober 63 klanten gekoppeld aan één van de partners in fase B van het “Helderse model”. Vastgesteld kan worden dat slechts een klein deel van het klantenbestand wordt bereikt met fase B van het “Helderse model”. Uit de managementinformatie van oktober 2008 en aanvullende informatie van de gemeente is gebleken dat 288 route B klanten een traject volgen.

De 327 klanten die eind oktober 2008 voor re-integratie in aanmerking kwamen, maar niet deelnamen aan een traject, zullen voor het overgrote deel in de doelgroep voor route B vallen.

De afdeling WIZ geeft aan dat de reden dat geen trajecten worden afgenomen bij een van de vier uitvoerende partijen van het “Helderse model” is gelegen in het feit dat de 4 partijen naar het oordeel van de afdeling WIZ in onvoldoende mate het (gezien de multi-problematiek van de desbetreffende klanten) gewenste maatwerk kunnen leveren.

3. Het “Helderse model”, Fase B

Ons onderzoek heeft zich vooral toegespitst op fase B van het “Helderse model”.

In deze fase zijn naast de gemeente als regievoerder partners als het UWV-WERKbedrijf en uitvoerende instellingen actief. De uitvoerende instellingen zijn: Het projectencentrum ROC, Stichting de Herstelling, Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer en Stichting Oranjerie De Groene Parel. Wij hebben met alle betrokken partijen gesproken en diverse stukken zoals de huidige overeenkomsten bestudeerd. Wij hebben ons gericht op het in kaart brengen van de feiten ten aanzien van de overeenkomsten en geldstromen, de samenwerking in de keten en het gebruik van de voorzieningen. Tevens hebben wij de vormgeving van de overeenkomsten en de wijze van financiering afgestemd met de wettelijke eisen op grond van de WWB. Overigens vallen inkoop- en aanbestedingsrichtlijnen buiten het rechtmatigheidskader van de WWB.

Het was en is de intentie van de gemeente Den Helder om te komen tot een inkooprelatie met betrokken partijen waarbij op basis van geleverde/afgenomen prestaties (re-integratietrajecten, diagnoses) wordt afgerekend. De huidige overeenkomsten komen slechts ten dele aan deze wens tegemoet. Partijen blijven het exploitatierisico bij de gemeente leggen door de afspraken waarbij wordt betaald voor de capaciteit onafhankelijk van de benutting daarvan.

3.1. Overeenkomsten, voorzieningen en geldstromen

Met de vier uitvoerders is een overeenkomst afgesloten. De overeenkomsten zijn gericht op de doelgroep “route B”, nader omschreven als: Re-integratie van personen met een grote en mogelijk onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. De uitvoerders bieden voor de doelgroep de volgende trajecten aan:

ROC Projectencentrum

Assessment en leerwerktrajecten binnen de setting van het gebouw van het projectencentrum, de trajecten duren maximaal 1,5 jaar. De leerwerktrajecten richten zich bijvoorbeeld op techniek (hout, metaal, et cetera) maar ook op dienstverlening en horeca. De assessments worden teruggemeld naar de gemeente Den Helder waarna de gemeente zorgt voor doorverwijzing naar vervolgetrajecten.

Stichting De Herstelling

Gedurende gemiddeld een halfjaar worden deelnemers na een algemene oriëntatie van twee maanden waarin gewerkt wordt aan het verkrijgen van de juiste werkhouding en motivatie verder begeleid met het opdoen van werkritme en -ervaring in een bepaalde vakrichting zoals techniek (hout, metaal, et cetera), groenonderhoud, dienstverlening en horeca. Dit vindt plaats in het leerwerkcentrum van De Herstelling maar ook bij projecten op locatie in Den Helder gericht op het herstel van cultureel erfgoed.

Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer

De deelnemers hebben een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. Voor velen is het verwerven van een reguliere werkplek niet haalbaar. De trajecten zijn vooral gericht sociale activering en participatie aan de maatschappij. Er worden werkzaamheden uitgevoerd die zijn gericht op landschapsbeheer in en om Den Helder. Diverse deelnemers nemen al jaren deel aan de activiteiten.

Stichting Oranjerie De Groene Parel

De deelnemers hebben een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt maar kunnen bij de Oranjerie direct aan de slag. Er worden werkzaamheden verricht in de tuin. Deze tuin is ook open voor bezoekers. Deelnemers komen ook met bezoekers in aanraking.

Ten aanzien van de voorzieningen is met name de overlap in activiteiten bij het ROC projectencentrum en Stichting de Herstelling opvallend. Sinds een aantal jaren heeft Stichting De Herstelling haar vestiging in Den Helder ontwikkeld tot een centrum voor diagnose en praktijkopleiding. Deelnemers krijgen in het centrum de gelegenheid om werkritme en werkervaring op te doen met als doel een (vervolg) opleiding of betaald werk. Het ROC projectencentrum is feitelijk een identieke voorziening. Deze beide voorzieningen zijn nog het meest gericht op doorstroom en uitstroom. De andere twee voorzieningen zijn meer gericht op sociale activering.

In de onderstaande tabel is een samenvatting van de overeenkomsten opgenomen.

Omschrijving	Proj. Centrum	Oranjerie	Herstelling	WVL	Totaal
doelgroep/fase	B	B	B	B	
maximale doorlooptijd traject in maanden	18	12	6	12	
vergoeding	872.405	72.000	600.000	108.000	1.652.405
verwacht/maximaal aantal deelnemers	52	12	68	15	147
verrekening bij minder afname	ja/nee	nee	nee	nee	

Tabel 5: Overeenkomsten met partners Route B.

In de overeenkomsten wordt feitelijk capaciteit ingekocht voor deelnemers vanuit de WWB doelgroep B. In totaal zijn 147 plekken beschikbaar bij de diverse partners. In de overeenkomsten is opgenomen dat geen verrekening van kosten plaatsvindt indien minder plekken bezet worden. Alleen in de overeenkomst met het projectencentrum is een clause opgenomen in artikel 13. Bij punt c.3 is aangegeven dat financiering van derden in mindering gaat op de garantstelling van de gemeente Den Helder.

In totaal geeft de gemeente Den Helder jaarlijks ongeveer € 8 miljoen uit aan re-integratie ten laste van het werkdeel van de WWB. De totale inzet aan middelen voor fase B voorzieningen zoals hiervoor benoemd is ruim 20 % van de totale jaarlijkse uitgaven.

3.2. Samenwerking in de keten en gebruik van de voorzieningen

Regievoering en samenwerking

Uit de interviews met de gemeente en ketenpartners binnen fase B komt naar voren dat er een verschil van opvatting bestaat met betrekking tot de manier waarop de regievoering en samenwerking moet worden ingevuld.

Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat de ketenpartners vinden dat de personele capaciteit van de gemeente om centrale regie te voeren en een goede samenwerking te bewerkstelligen, over de uitvoering van re-integratietrajecten door partijen, binnen het model te klein is. Dit wordt als een gemis ervaren. Zij schatten in dat binnen het model nog winst te behalen is door:

- Meer regie en een actievere inzet van de gemeente
- Meer flexibiliteit in het model door meer "maatwerk"-trajecten toegespitst op de specifieke kenmerken en behoeften van de klanten

De klachten van de ketenpartners met betrekking tot het ontbreken van regievoering en samenwerking in de keten worden door de afdeling WIZ niet herkend. Volgens WIZ zijn er voortdurend aanspreekpunten (klantmanagers) geweest, ook zijn er bijeenkomsten georganiseerd en zijn de nieuwe medewerkers van bureau Werk steeds op werkbezoek geweest en voorgesteld.

Ook worden alle partijen eenmaal per jaar door de wethouder uitgenodigd, volgens de afdeling WIZ is daar door de ketenpartners echter nooit de wens uitgesproken om jaarlijks een gezamenlijke bijeenkomst te plannen. De afdeling WIZ heeft overigens zelf geen behoefte aan regulier overleg. Zij zijn immers op zoek naar maatwerk. De vier partijen doen zeker nuttig werk, maar richten zich niet specifiek op de doelgroep van de GSD, een regulier overleg is volgens de afdeling WIZ dan ook niet doelmatig.

Gebruik van de voorzieningen

Het feitelijk gebruik van de voorzieningen door WWB cliënten is ten opzichte van de ingekochte capaciteit gering, 28 % van de ingekochte capaciteit wordt benut door WWB cliënten. Er zijn in totaal 147 plekken ingekocht waarvan er 41 door WWB cliënten worden bezet. De overige plekken worden op initiatief van de ketenpartners bezet door deelnemers uit andere doelgroepen. Er zijn behoudens bij het ROC geen afspraken gemaakt over de verrekening van de opbrengsten voor dit overige gebruik van de plaatsen. Overigens hebben wij niet kunnen vaststellen dat een dergelijke verrekening in het geval van het ROC plaatsvindt. In paragraaf 3.3 gaan wij nader in op de rechtmatigheids- en doelmatigheidsaspecten. Zoals eerder ook is opgemerkt, is er voor de gemeente een reden aan te voeren voor deze onderbenutting van de capaciteit. Het aanbod van de ketenpartners beantwoordt niet altijd aan de vraag van de gemeente, ze leveren in onvoldoende mate het gewenste maatwerk.

Met betrekking tot Stichting De Herstelling wordt door de afdeling WIZ nog opgemerkt dat er de afgelopen periode onvoldoende begeleiding is geboden aan de klanten, onder meer omdat er onvoldoende werkmeesters aanwezig zijn geweest. Op dit punt heeft overleg plaatsgevonden met Stichting De Herstelling.

Doorstroom in de keten

Uit de gegevens van het ROC projectencentrum blijkt dat 54 % van de uitgestroomde deelnemers in 2008 met een advies voor een vervolgtraject naar de gemeente zijn teruggeleid. Dat zijn in totaal 39 deelnemers. Hiervan is slechts een gering deel bij één van de andere voorzieningen in fase B terechtgekomen.

De afdeling WIZ heeft ons een sluitend overzicht kunnen geven waaruit blijkt dat een voorziening uit het huidige fase B pakket voor de niet doorgestroomde klanten niet passend was. Een verklaring voor de zeer geringe instroom bij De Herstelling in 2008 vanuit de gemeente kan wellicht gevonden worden in de eerder vermelde overlap van de trajecten in deze voorziening met de trajecten die binnen het ROC projectencentrum worden aangeboden.

3.3. Rechtmatigheid en doelmatigheid van fase B van het “Helderse model”

Rechtmatigheid

Er wordt vanuit het werkdeel van de WWB een vergoeding betaald aan de vier instellingen in ruil voor beschikbare capaciteit voor fase B cliënten uit de WWB doelgroep. In de contracten zijn geen afspraken gemaakt inzake de afrekening van de kosten op basis van werkelijk bezette plekken. In feite worden gegarandeerde gelden ter beschikking gesteld om de capaciteit, dit kan ook gelezen worden als “de instelling”, in stand te houden. Gezien de vormgeving van de contracten is de rechtmatigheid van de besteding van deze middelen ten laste van het werkdeel van de WWB niet in het geding.

Doelmatigheid

Het gevolg van de lage benutting van de capaciteit door fase B cliënten uit de WWB doelgroep, zoals aangegeven in paragraaf 3.2, is wel dat de trajecten uiteraard duurder uitvallen dan bij het vastleggen van de capaciteit werd verwacht. Het daadwerkelijk gebruik van de capaciteit loopt uiteen van 50 % bij het ROC projectencentrum tot 6 % bij Stichting De Herstelling.

De achterblijvende bezetting van de capaciteit voor WWB cliënten leidt er toe dat de financiële middelen feitelijk besteed worden aan het in stand houden van de voorzieningen die ook gebruikt worden voor andere doelgroepen waar geen financiering tegenoverstaat. In de navolgende tabel is een totaaloverzicht opgenomen.

Omschrijving	Proj. Centrum	Oranjerie	Herstelling	WVL	Totaal
doelgroep/fase	B	B	B	B	
maximale doorlooptijd traject in maanden	18	12	6	12	
vergoeding	872.405	72.000	600.000	108.000	1.652.405
verwacht/maximaal aantal plaatsen	52	12	68	15	147
verrekening bij minder afname	ja/nee	nee	nee	nee	
kosten per WWB-plaats capaciteit	16.777	6.000	8.824	7.200	11.241
werkelijk aantal bezette plaatsen 2008	37	12	68	15	132
deelnemers vanuit WIZ volgens partners	26	6	4	5	41
deelnemers vanuit WIZ volgens MGT INFO WIZ	39	11	6	7	63
kosten per WWB-plaats werkelijk	33.684	12.000	150.000	21.600	40.401
bezetting van de capaciteit	50%	50%	6%	33%	28%

Tabel 6: Benutting van de capaciteit van route B.

Vooraf de kosten per fase B cliënt uit de WWB doelgroep bij De Herstelling zijn zeer hoog. Dit is een direct gevolg van de lage benutting van de capaciteit. Overigens wordt deze capaciteit in de praktijk wel degelijk benut. Uit de meest recente cijfers van De Herstelling die ons ter beschikking staat (de jaarcijfers over 2007) blijkt dat de bijdrage door de gemeente Den Helder 88 % van de opbrengsten van de herstelling bedroeg.

4. Samenvatting van de bevindingen en beslispunten

4.1. Samenvatting van de bevindingen

Bestandsreductie en inzet WWB-werkdeel

Uit eerder verricht onderzoek is komen vast te staan dat de gemeente Den Helder in 2008 een bestandsreductie van 8 % zou moeten realiseren om te komen op een cliëntenbestand van 1.300. De meest actuele stand is 1.370 klanten. Hierdoor is het risico van (toekomstige) tekorten op WWB-inkomensdeelmiddelen reëel.

De inzet van het WWB-werkdeel diende geïntensiveerd te worden. In 2008 is dat al voor een groot deel gelukt. In 2009 krijgt dit meer vorm door de samenwerking met WNK.

Er is nog een aanzienlijke reserve aan niet bestede middelen uit het WWB-werkdeel aanwezig, per eind 2008 bijna € 3 miljoen.

Personele bezetting afdeling WIZ

Uit eerder verricht onderzoek is komen vast te staan dat de capaciteit van het gemeentelijk apparaat in vergelijking met andere (vergelijkbare) gemeente aanmerkelijk kleiner is.

Regievoering en samenwerking in de keten

Wij stellen vast dat er verschillen van visie en inzicht zijn tussen de gemeente Den Helder en de ketenpartners die leiden tot een verwachtingskloof op het gebied van de mate van afstemming en (feitelijke) regievoering, hierdoor dreigt een gebrek aan onderling vertrouwen te ontstaan. De gemeente wenst de klant centraal te stellen en op basis van diens behoeften op een traject te plaatsen. Overigens heeft de afdeling WIZ aangegeven wel tevreden te zijn over de kwaliteit van de werkzaamheden van het projectcentrum. Meer aandacht voor contractmanagement vanuit de gemeente waarbij meer helderheid wordt gegeven over de wensen en verwachtingen van de gemeente (ook in de formele, schriftelijke overeenkomsten) is zeker noodzakelijk. Aansluitend hierop is het de wens van de afdeling WIZ om te komen tot een inkooprelatie.

Bediening fase B cliënten binnen het "Helderse model"

Op basis van actuele managementinformatie van de gemeente is vastgesteld dat van het totale klantenbestand 1.038 klanten volgens het cliëntvolgsysteem zijn ingedeeld in fase 3/4 (Fase 3/4 komt overeen met fase B in het "Helderse model"). Volgens het cliëntvolgsysteem van de gemeente zijn in oktober 63 klanten gekoppeld aan één van de partners in fase B van het "Helderse model". Vastgesteld kan worden dat slechts een klein deel van het klantenbestand dat daarvoor in aanmerking komt, wordt bereikt met fase B van het "Helderse model". Het overgrote deel van de 327 klanten die eind oktober wel in aanmerking komen voor activering en re-integratie maar géén traject volgen, zouden feitelijk een route B traject moeten kunnen volgen.

De afdeling WIZ geeft aan dat de reden dat dit nu niet gebeurt, is dat door de route B partners onvoldoende wordt ingespeeld op de "multi-problematiek" van de klanten.

Volgens de afdeling WIZ heeft een groot deel van deze klanten al eens een traject bij één van de huidige partners gevolgd.

Op basis van het onderzoek naar de registratie van de klantgegevens in het klantvolgsysteem adviseren wij u de vastlegging van de status en de contacten met de klant in het klantvolgsysteem te verbeteren.

Re-integratievoorzieningen in fase B van het "Helderse model"

De overlap in activiteiten bij het ROC projectencentrum en Stichting De Herstelling is opvallend. Sinds een aantal jaren heeft Stichting De Herstelling haar vestiging in Den Helder ontwikkeld tot een centrum voor diagnose en praktijkopleiding. Deelnemers krijgen in het centrum de gelegenheid om werkritme en werkervaring op te doen met als doel een (vervolg) opleiding of betaald werk. Het ROC projectencentrum is feitelijk een identieke voorziening.

Gebruik van de re-integratievoorzieningen in fase B

Het daadwerkelijk gebruik van de capaciteit loopt uiteen van 50 % bij het ROC projectencentrum tot 6 % bij Stichting De Herstelling. De achterblijvende bezetting van de capaciteit voor WWB cliënten leidt er feitelijk toe dat de financiële middelen feitelijk besteed worden aan het in stand houden van de voorzieningen die ook gebruikt worden voor andere doelgroepen waar géén financiering tegenoverstaat.

Rechtmatigheid binnen de WWB van de re-integratievoorzieningen in fase B

Gezien de vormgeving van de contracten is de rechtmatigheid van de besteding van deze middelen ten laste van het werkdeel van de WWB niet in het geding.

Doelmatigheid binnen de WWB van de re-integratievoorzieningen in fase B

Gezien het achterblijvende gebruik van de voorzieningen, waarvoor wel betaald wordt, zijn de kosten van het daadwerkelijk gebruik veel hoger dan voorzien. Gemiddeld genomen kost een plek voor een jaar (van een plek kunnen soms meerdere klanten gebruikmaken) werkelijk ruim € 40.000. Een uitschieter is Stichting De Herstelling, de kosten per plek voor de WWB bedragen € 150.000.

4.2. Hoe nu verder?

De onderstaande punten dienen steeds gelezen te worden in het licht van de doelstelling van het werkdeel WWB. Deze is toch primair gericht op uitstroom van personen die van een bijstandsuitkering afhankelijk zijn naar arbeid.

Het is aan de gemeente om invulling te geven aan deze beslispunten. Daarmee wordt niet direct een oordeel gegeven over de waarde van deze voorzieningen voor de Helderse samenleving, maar voor de waarde van deze voorzieningen in het totaalpakket aan re-integratievoorzieningen dat vanuit het werkdeel van de WWB gefinancierd dient te worden. Het is aan de gemeente om te besluiten of- en zo ja in welke mate- financiering vanuit het werkdeel van de WWB wenselijk is. Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd tot het geven van nadere invulling aan de inzet van de middelen binnen het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budget.

Instandhouding van het voorzieningenniveau in fase B

Dient, gezien de huidige benutting van de capaciteit met fase B-klienten uit de WWB werkdeel doelgroep, het voorzieningenniveau ongewijzigd vanuit de WWB werkdeelmiddelen in stand gehouden te worden?

Dient naar alternatieve financieringsbronnen gezocht te worden?

Is in eerste instantie een onderzoek naar de synergievoordelen van een samenvoeging van de voorzieningen van het ROC projectencentrum en Stichting De Herstelling wenselijk?